DOI: [10.32702/2307-2105-2019.6.35](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.35)

УДК 336.74:004.738.5:657

*Т. В. Мокієнко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія
ORCID: 0000-0003-1344-4981
Т. Б. Прийдак,
к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія
ORCID: 0000-0002-9257-0419
Р. В. Липський,
к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія
ORCID: 0000-0003-2723-669X*

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ

*T. V. Mokiienko
Candidate of Economics, assistant professor,
Associate Professor of Accounting Department Poltava State Agrarian Academy
T. B. Priydak
Candidate of Economics,
Associate Professor of Accounting Department Poltava State Agrarian Academy
R. V. Lipskyi
Candidate of Economics, Associate Professor of Accounting Department
Poltava State Agrarian Academy*

ELECTRONIC MONEY: ESSENCE, CLASSIFICATION AND REFLECTION IN THE ACCOUNTING

Досліджено сутність та облікове відображення використання електронних грошей в якості платіжного засобу без використання банківських рахунків. Розглянуто основні послідовні історичні події, пов'язані з розвитком електронного грошового обігу, які сформулювали етапи електронізації грошової сфери. Охарактеризовано чотири основні класифікаційні ознаки електронних грошей обумовлених як економічними так і позаекономічними факторами їх використання.

Проаналізовано обсяг здійснення операцій банками з електронними грошима в минулому та перспективи використання системи електронних платежів в подальшому як ефективного засобу транзакцій між усіма сторонами договірних відносин. Вказано на основні аспекти щодо відображення операцій з електронними грошима в податковому обліку. Визначено подальші перспективи застосування електронних платежів та їх переваги і аспекти відображення в обліку.

The article investigated the essence and accounting reflection of the use of electronic money as a means of payment without the use of bank accounts. Electronic money is convenient because there is no intermediary, which can be accessed only in certain working hours. With an electronic purse, a 24-hour settlement center becomes available to everyone. Considered the main sequential historical events related to the development of electronic money circulation, which formulated the stages of electronization of the monetary sphere.

Electronic currencies became possible with the development of the Internet, namely the creation of SSL secure communications protocols and the possibilities of bilateral data exchange. Characterized four main classification signs of electronic money by economic and non-economic factors of their use. Electronic money is classified:

- 1) by type of medium: based on physical device; on the basis of software;*
- 2) by the degree of anonymity: completely anonymous electronic money systems; systems requiring identification; systems requiring partial identification;*
- 3) by the amount of payment: the system of picosecurities; microcredit systems; macro payments systems;*
- 4) by type of storage technology: with centralized account management; using electronic records / characters.*

Analyzed the volume of transactions of banks with electronic money in the past and the prospects for using electronic payment systems in the future as an effective means of transactions between all parties to contractual relations. Indicated the main aspects concerning the display of operations with electronic money in the tax accounting.

From the point of view of accounting, electronic money is classified as other means, insofar as they are different from ordinary money, but easily converted into them. To account of electronic money of Chart of accounts provides an account 33 «Other funds».

In the tax accounting, the transfer of electronic money to the electronic wallet, as well as the withdrawal from it, does not lead to any consequences, because the exchange of hryvnia on electronic equivalents takes place. Determined future prospects use of electronic payments and their advantages and aspects of reflection in the accounting.

Ключові слова: *електронні гроші; електронізація грошової сфери; мікроплатежі; криптовалюта; електронний документообіг; операції з електронними грошима; транзакція; розрахунки електронними грошима.*

Key worlds: *electronic money; electronization monetary sphere; micropayments; cryptocurrency; electronic document flow; electronic money transactions; transaction; electronic money payments.*

Постановка проблеми. Починаючи з 2011 року державотворці зобов'язали всіх підприємців, навіть власників дрібних крамничок, встановити спеціальні термінали для розрахунку пластиковими картками. Далі прийшло обмеження на готівкові розрахунки. З огляду на еволюцію та модернізацію розрахункової сфери доцільно звернути увагу на використання для розрахунків системи електронних платежів як заміни, в перспективі, готівковому обігу та банківським операціям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями питань особливостей, перспектив розвитку та нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима займаються провідні науковці та практики України та світу, зокрема К.В. Шиманська, Л.М. Барабан, Я.Я. Пелих та Бен Фун, Мігель Моліко і Отмар Іссінг. Окрема увага приділяється світовому досвіду та перспективам впровадження електронних грошей в Україні в порівнянні з країнами, що розвиваються.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз сучасного стану використання електронних грошей, їх класифікація та перспективи впровадження системи електронних платежів в Україні усіма сторонами договірних відносин.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом поширення набувають розрахунки за допомогою електронних грошей. У 2017 р. був прийнятий Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» № 2346-14, в якому визначено поняття «електронні гроші» як одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі [2].

Десятиліття після створення Інтернету ознаменувалося спробами нової грошової революції. Розглянемо деякі історичні події, пов'язані з розвитком електронного грошового обігу, які можна певною мірою визначити як етапи електронізації грошової сфери (рис. 1) [16].

Рис. 1. Етапи електронізації грошової сфери

Отже, перший телеграфний переказ у США дав поштовх для розвитку електронного грошового обігу.

Електронні гроші є сучасним платіжним засобом, що використовується для оплати різних послуг і товарів у мережі Інтернет та мають точно таку ж цінність, як і реальні гроші.

Проведемо дослідження сутності електронні гроші підприємства (рис. 2).

Рис. 2. Основні підходи до визначення сутності електронні гроші

Електронним грошам притаманні наступні ознаки: мають здатність до накопичення, виражені в певній валюті; приймаються як засіб платежу між особами; є зобов'язанням емітента, надходять в обіг лише після обміну на традиційні гроші.

Емітент зобов'язаний здійснити погашення за першою вимогою; зберігаються в електронному вигляді або на фізичному пристрої (старт-карта, телефон або комп'ютер тощо) або віддалено на сервері.

Електронні гроші є фактичними заміниками готівкової форми грошей, які використовуються для платежів, без використання банківських рахунків, і обміну на готівкові гроші та зберігаються на спеціальних носіях і використовуються за допомогою спеціальних технічних пристроїв. Електронні гроші мають ознаки як готівкових, так і безготівкових коштів [6].

Порівняльну характеристику сучасних форм грошей наведено на рис. 3.

Рис. 3. Порівняльна характеристика сучасних форм грошей

Отже, електронні гроші мають властивості як готівкових, так і безготівкових форм грошей.

Поширення електронних грошей обумовлюється економічними факторами, серед яких низька собівартість їх звернення, і поруч позаекономічних факторів – в тому числі зручність для споживача при здійсненні розрахунків.

У цілому більшість сучасних дослідників вважають, що еквіваленти грошових коштів – короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості.

З позиції бухгалтерського обліку електронні гроші є новим об'єктом дослідження. Для подальшого вивчення методологічних і організаційних проблем їх бухгалтерського обліку доцільно розглянути їх класифікацію.

Класифікація є допоміжним інструментом щодо вирішення у подальших дослідженнях актуальних проблем бухгалтерського обліку електронних грошей [14].

Класифікація електронних грошей представлено на рис. 4.

Рис. 4. Класифікація електронних грошей

Випуск електронних грошей здійснює лише уповноважений банк шляхом надання їх користувачам в обмін на готівкові та безготівкові кошти. Інколи можна зустріти твердження, що аналогом електронних грошей є криптовалюта. Платіжні одиниці в таких системах представлені у вигляді певних електронних монет, курс яких в переважній більшості випадків формується балансом попиту і пропозиції. Приклади криптовалютних платіжних систем – Bitcoin і Litecoin, де платіжними одиницями служать однойменні електронні монети, скорочено BTC і LTC [2].

З цього питання останнім часом точаться суперечки як в науковій, так і в бізнесовій площині. В Ліхачов і колектив авторів звіту «Правове регулювання криптовалютного бізнесу» визначають криптовалюту як криптографічно захищену і децентралізовану цифрову валюту, інформацію про транзакції якої вносяться і зберігаються у Блокчейні [2].

В той же час на ринку грошових коштів та їх еквівалентів з'являється також новий вид валюти - віртуальні електронні гроші, що відносяться до внутрішньої електронної валютно мережевої спільноти. Сфера їх використання обмежена придбанням і продажем віртуальних товарів всередині мережевої спільноти. В цілому можна підвести підсумки та сказати про те, що в сучасних умовах, нові види валют та еквівалентів грошових коштів все більше проникають на фінансовий ринок країни. На рис. 5 схематично представлено особливості розрахунків ЕГ [10].

Рис. 5. Схема розрахунків з використанням «електронних» грошей

Слід зазначити, що йдеться не про безготівкові розрахунки з використанням реальних грошей, а маються на увазі гроші «віртуальні», створювані для розрахунків в інтернет – мережі. [10].

Отже, з розвитком новітніх технологій з кожним роком все більше виникатиме потреба в застосуванні на підприємствах саме електронного документообігу, тоді як готівковий обіг можливе взагалі зникне.

За даними Національного банку України, станом на кінець 2018 р. 23 банки мають право здійснювати випуск електронних грошей.

На рис. 6 представлено перелік електронних грошей (платіжних систем) та банків, що їх використовують при операціях з електронними грошима.

Рис. 6. Перелік банків, що мають право здійснювати випуск електронних грошей згідно з законодавством України

Джерело: сформовано за [19]

Операції з електронними грошима в Україні набирають обертів. Так, впродовж 2018 року (табл. 1) динаміка та ріст обсягів електронних грошей та кількості електронних гаманців показали додатне значення.

Таблиця 1.

Кількість та сума платежів у СЕП та карткових платіжних системах у межах України за 2016 – 2018 р.*

Показник	Одиниця виміру	2016 р.		2017 р.		2018 р.		Зміна 2018 р. до 206 р.	
		абсолютне значення	у % до підсумку	абсолютне значення	у % до підсумку	абсолютне значення	у % до підсумку	абсолютна	у %
СЕП	млрд. шт	0,31	11,0	0,33	9,9	0,26	8,2	-0,05	-16,1
Карткові системи		2,5	89,0	3,0	90,1	2,9	91,8	+0,4	+16,0
Разом		2,81	100,0	3,33	100,0	3,16	100,0	+0,35	+12,5
СЕП	трлн грн	19,5	92,9	20,9	91,3	18,5	90,2	-1,0	-5,1
Карткові		1,5	7,1	2,0	8,7	2,0	9,8	+0,5	+33,3

системи									
Разом	21,0	100,0	22,9	100,0	20,5	100,0	-0,5	-2,4	

* Джерело: розроблено на основі «Звіт про фінансову стабільність за 2018 р.»

За даними табл. 1 протягом 2018 р. обсяг операцій банків з електронними грошима склав: випущено 83,2 млн. грн електронних грошей (більше на 40 %), обсяг операцій з електронними грошима – 7225 млн. грн (зріс майже в 2,5 рази), кількість електронних гаманців – 62,7 млн. шт (більше на 19 %).

Рис. 7. Кількість платежів у СЕП та карткових платіжних системах у межах України за 2016 -2018 рр., млрд шт.

Протягом 2016 – 2018 рр. спостерігається зростання обсягів платежів за допомогою карткових систем на 0,4 млрд. шт. (16 %) та скорочення кількості розрахунків за допомогою СЕП – на 0,05 млрд. шт. (16,1 %). Загалом спостерігається позитивна динаміка обсягів розрахунків (збільшилася на 0,35 млрд. шт. (12,5 %) (рис. 7).

Проте обсяги таких платежів протягом досліджуваного періоду скоротилися на 0,5 трлн. грн (2,4 %). Ця зміна спричинена скороченням платежів СЕП на 1,0 трлн. грн (5,1 %) та зростанням обсягів операцій картковими системами на 0,5 трлн. (33,3 %) (рис. 8).

Рис. 8. Сума платежів у СЕП та карткових платіжних системах у межах України за 2016 - 2018 рр., трлн грн

З точки зору бухгалтерського обліку, електронні гроші класифікують як інші кошти, оскільки вони хоч і відмінні від звичайних грошей, проте легко у них конвертуються. Для обліку електронних грошей Планом рахунків передбачено рахунок 33 «Інші кошти» [4].

На субрахунку 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» відображаються операції з електронними грошима, які здійснюються комерційними агентами та користувачами, відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України та правил використання електронних грошей, узгоджених з Національним банком України.

Типові господарські операції при придбанні товару для потреб підприємства за допомогою електронних грошей зображено на рис. 9 [6].

Відображення в обліку операцій з електронними грошима	Операції у торговця	Продаж товару (роботи, послуги) за електронні гроші	
		Отримано електронні гроші за товар	Дт 335 Кт 681 – 3000
		Відвантажено товар покупцю	Дт 361 Кт 702 – 3000
		Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	Дт 702 Кт 641 – 500
		Списано собівартість реалізованого товару	Дт 902 Кт 281 – 2000
		Здійснено залік заборгованостей	Дт 681 Кт 361 – 3000
	Операції Користувача	Погашення електронних грошей	
		Пред'явлено до погашення електронні гроші	Дт 377 Кт 335 – 600
		Надійшли грошові кошти за погашені електронні гроші	Дт 311 Кт 377 – 580
	Операції Користувача	Придбання електронних грошей	
		Перераховано грошові кошти на придбання е-грошей	Дт 333 Кт 311 – 600
		Надійшли електронні гроші на електронний гаманець	Дт 335 Кт 333 – 588
		Відображено комісію за придбання е-грошей	Дт 92 Кт 333 – 12
		Купівля товару (роботи, послуги) за електронні гроші	
		Оплачено товар електронними грошима	Дт 371 Кт 335 – 3000
		Отримано товар	Дт 281 Кт 631 – 2500
		Відображено податковий кредит з ПДВ	Дт 641 Кт 631 – 500
		Здійснено залік заборгованостей	Дт 631 Кт 371 – 3000

Рис. 9. Відображення типових операцій з електронними грошима на рахунках бухгалтерського обліку

Інформація про рух грошових коштів в «Балансі (Звіті про фінансовий стан)» як і раніше наводиться в 2 розділі активу (ряд. 1165). Крім того інформація про наявні грошові кошти наводиться і в Примітках до річної звітності (розділ 6, рядки 640 - 690).

Що стосується податкового обліку, то зарахування електронних грошей в електронний гаманець, так само як і виведення з нього до жодних наслідків не призводить, адже відбувається обмін гривні на електронні еквіваленти. Датою виникнення ПДВ – зобов'язань за операцією постачання товару з оплатою електронними грошима буде дата відвантаження товару, адже зарахування коштів від покупця в цьому випадку не відбувається. За придбаними товарами (роботами, послугами), покупець має право на податковий кредит з ПДВ. При цьому датою віднесення сум податку до податкового кредиту згідно з Податковим кодексом України є дата отримання товарів, послуг [8].

Електронні гроші, не є грошовими коштами, тому розрахунки електронними грошима заборонені для єдиноподатників.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень з даного питання. Електронні гроші вже відіграють важливу роль в сучасних грошових системах і будуть провідними в грошових системах майбутнього. При цьому розвиток електронних грошей сутність грошей не змінює; змінюється тільки їх форма.

Впровадження електронних грошей неминуче поставить питання про створення єдиної загальносвітової валюти з єдиним емісійним центром, що змінить роль центральних емісійних банків та призведе до глобальних змін в законодавчому просторі. Ситуація на ринку електронних платіжних систем не передбачає суттєвих змін в прогнозованому майбутньому, тому можна впевнено передбачити продовження зміцнення електронних валют і підвищення популярності віртуальних розрахунків.

Основною перепорою, на наш погляд, пов'язаною з перспективою розвитку електронних грошей в Україні, є питання їх правового визначення та законодавчого регулювання. Оскільки емісія електронних грошей за відсутності в законодавстві належних правових положень регулюється нормами щодо емісії платіжних карток і здійснюється в Україні лише банками, то системи розрахунків електронними грошима

програмного типу та небанківські емітенти цих грошей працюють в умовах правової невизначеності. Саме тому законодавче регулювання є першочерговим пунктом регулювання електронних грошей в Україні.

Список літератури.

1. Eurostat – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/labour-market/earnings/database>.
2. Єрмолаєва М. В. Теоретичні та практичні аспекти обліку грошових коштів / М. В. Єрмолаєва // Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування : [колективна монографія] / за заг. ред. Плаксієнка В. Я. – Полтава, 2018. – С. 58 - 68.
3. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» № 2346-14 від 16 трав. 2001 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/page2>.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30 лист. 1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
5. Карчева Г. Т. Віртуальні інноваційні валюти як валюти майбутнього / Г. Т. Карчева С. М. Нікітчук // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18). – С. 23 - 29.
6. Мельниченко О. В. Теоретичні засади електронних грошей / О. В. Мельниченко // [Електронний ресурс] \ Бізнесінформ № 8. – 2013. – Режим доступу : www.business-inform.net.
7. Ольховик О. Електронні гроші / О. Ольховик // [Електронний ресурс] / Податки та бухгалтерський облік 2015/№ 101 – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2015/december/issue-101/article-14160.html>.
8. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 груд. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Положення про електронні гроші в Україні № 481 від 04 лист. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10/paran19#n19>.
10. Помулева В. М. Електронні гроші: сутність, облік та оподаткування / В. М. Помулева / Трансформація обліково-інформаційної політики та гармонізація фінансової звітності, аналізу і аудиту в умовах євроінтеграції : монографія / за ред. Н. М. Левченко, Ж. К. Нестеренко. – 2015. – Режим доступу : http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1898/1/Pomulieva_Ecashes.pdf.
11. Радченко М. А. Особливості відображення е-грошей в обліку / М. А. Радченко // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. – 2015. – Вип. № 45 (Том 2). – Режим доступу: <http://www.visnykekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs>.
12. Батракова Т. І. Проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в Україні / Т. І. Батракова, А. Ю. Грінченко // Мукачівський державний університет. – 2016. – № 7. – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/journal>.
13. Семенець А. П. Бухгалтерський облік та контроль електронних грошей: організація і методика : автореф. дисертації на здобуття ступеня кандидата економічних наук: спец. 08.00.09 - Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / А. П. Семенець. – Житомир, 2017. – 23 с.
14. Стовпова А. С. Класифікація електронних грошей для цілей бухгалтерського обліку / А. С. Стовпова // Інвестиції : практика та досвід. – 2018. – № 14. Режим доступу : <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6199&i=11>.
15. Танющева Н. Ю. Централизованный и децентрализованный подходы к организации систем электронных денег: настоящее и будущее // Н. Ю. Танющева, Е. И. Дюдикова // Финансы и кредит. – 2016. – Вип. 29. – С. 11 - 29.
16. Тлустий А. О. Еволюція електронних грошових форм / А. О. Тлустий // Фінансова система України. – 2015. – Частина 3. – С. 397 - 403.
17. Хмелевський І. Електронні гроші: проблеми обліку та здійснення розрахунків / І. Хмелевський // Податки та бухгалтерський облік. – 2012. – № 68 (1565). – С. 20 - 31.
18. Шпирко О. М. Електронні гроші як об'єкт бухгалтерського обліку підприємства / О. М. Шпирко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – № 1(42). – С. 197 - 200.
19. Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс] / Національний Банк України. – режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=66296&cat_id=66292

References.

1. Eurostat, available at: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/labour-market/earnings/database>.
2. Yermolaieva M.V. (2018) Teoretychni ta praktychni aspekty obliku hroshovykh koshtiv [Theoretical and practical aspects accounting of cash], Naukovi ta prykladni aspekty udoskonalennia bukhgalters'koho obliku, ekonomichnoho kontroliu ta systemy opodatkuвання : [collective monograph], Poltava, Ukraine.
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine «On Payment Systems and Funds Transfer in Ukraine», available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/page2> (Accessed 16 May 2001).
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), «Instruction on the application of the Chart of accounts of

assets, capital, commitments and business operations of enterprises and organizations», available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#n4> (Accessed 30 November 1999).

5. Karcheva T.H. and Nikitchuk S.M. (2015), «Virtual innovative currencies as futures currency», *Finansovyy prostir*, vol. 2 (18), pp. 23-29.

6. Melnychenko O.V. (2013), «Theoretical foundations of electronic money», *Biznesinform*, [Online], vol. 8, available at: http://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2013&abstract=2013_08_0&lang=ua&stqa=48.

7. Olkhoviyk O. (2015), «Electronic money», *Podatky ta bukhhaltens'kyj oblik*, [Online], vol. 101, available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2015/december/issue-101/article-14160.html>.

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine «Tax Code of Ukraine», available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 02 December 2010).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), «Regulations «On electronic money in Ukraine»», available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10/para19#n19> (Accessed 04 November 2010).

10. Pomulieva V.M. (2015), *Elektronni hroshi: sutnist', oblik ta opodatkuvannia* [Electronic money: the essence, accounting and taxation], *Transformatsiia oblikovo-informatsijnoi polityky ta harmonizatsiia finansovoi zvitnosti, analizu i audytu v umovakh ievrointegratsii* [monograph], Zaporizhzhia, Ukraine.

11. Radchenko M.A. (2015), «Features of e-money display in accounting», *Naukovyj visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, [Online], vol. 45(2), available at: <http://www.visnykekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs>.

12. Batrakova T.I. and Hrinchenko A. Yu. (2016), «Problems and prospects of electronic money development in Ukraine», *Mukachivs'kyj derzhavnyj universytet*, [Online], vol. 7, available at: <http://www.economyandsociety.in.ua/journal>.

13. Semenets A.P. (2017), «Accounting and control of electronic money, organization and methodology», Ph.D. Thesis, Accounting, analysis and audit (by type of economic activity), Zhytomyr State Technological University, Zhytomyr, Ukraine.

14. Stovpova A.S. (2018), «Classification of electronic money for accounting purposes», *Investytsii: praktyka ta dosvid*, [Online], vol. 14, available at: <http://www.investplan.com.ua>.

15. Taniushchieva N.Yu. and Diudikova E.I. (2016), «Centralized and decentralized approaches to the organization of electronic money systems: present and future», *Finansy i kredyt*, vol. 29, pp. 11-29.

16. Tlustyi A.O. (2015), «Evolution of electronic money forms», *Finansova systema Ukrainy*, vol. 3, pp. 397-403.

17. Khmelevskiy I. (2012), «Electronic money: the problem of accounting and payments», *Podatky ta bukhhaltens'kyj oblik*, vol. 68 (1565), pp. 2031.

18. Shpyrko O.M. (2014), «Electronic money as an object of accounting of an enterprise», *Naukovyj visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, vol. 1(42), pp. 197- 200.

19. Official site of the National Bank of Ukraine, available at: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>.

Стаття надійшла до редакції 03.06.2019 р.